

Sygnatura akt XII C 613/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 21 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Hanna Flisikowska

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Anna Krzemińska

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2019 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w P.

przeciwko J. R.

pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 kpc)

1. Pozbawia w całości wykonalności tytuł wykonawczy tj. wyrok wydany przez Sąd Okręgowy w Z. G. w dniu 27 września 2016r. w sprawie (...) z powództwa J. R. przeciwko (...) SA w P. o zapłatę opatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 27 lipca 2017r.
2. Oddala w całości powództwo wzajemne pozwanego.
3. Odstępuje od obciążenia w całości kosztami procesu pozwanego.
4. Zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu na rzecz pełnomocnika z urzędu pozwanego adwokat M. M. kwotę 7.200zł wraz z VAT-em obowiązującym w chwili wyrokowania tytułem nieuiszczonego wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanemu z urzędu.

/-/H.Flisikowska

Sygn. akt XII C 613/18

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 25 sierpnia 2017 r. do Sądu Rejonowego P. (...)w P.powódka (...) S.A. z siedzibą w P. wniosła o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Okręgowego w Z. G. z 27 września 2016 r., wydanego w sprawie o sygn. akt (...), opatrzonego w klauzulę wykonalności z 27 lipca 2017 r. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanego J. R. na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Jednocześnie wniosła o zabezpieczenie powództwa przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Z. G. K. S. w sprawie(...)do czasu zakończenia postępowania w niniejszej sprawie.

Postanowieniem z 5 września 2017 r., sygn. akt (...)Sąd Rejonowy uwzględnił powyższy wniosek (k. 16). Postanowieniem z 27 lutego 2018 r., sygn. akt(...), Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił zażalenie pozwanego na to orzeczenie (k. 63-64).

Postanowieniem z 27 września 2017 r. ustanowiono dla pozwanego pełnomocnika z urzędu (k. 33). Nadto, postanowieniem z 16 października 2017 r. zwolniono pozwanego od kosztów sądowych w całości (k. 47).

W odpowiedzi na pozew (k. 34-35, 136, 143) pozwany wniósł o oddalenie, ewentualnie odrzucenie powództwa. Domagał się też „zwolnienia go od ponoszenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego stron we wszystkich instancjach”. Nadto pozwany wniósł powództwo wzajemne, którym domagał się zasądzenia od powódki na swoją rzecz kwoty 250.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za krzywdy związane z postępowaniami sądowymi z udziałem powódki (k. 244), wraz z odsetkami oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Postanowieniem z 11 października 2017 r. (k. 46) Sąd Rejonowy stwierdził swą niewłaściwość rzeczową i przekazał sprawę tut. Sądowi jako właściwemu miejscowo i rzeczowo.

Pismem z 30 maja 2018 r. (k. 82-83) pełnomocnik pozwanego z urzędu sprecyzował powyższą odpowiedź, podnosząc dodatkowo konieczność zastosowania w niniejszej sprawie przepisu art. 5 k.c. Dodatkowo wniósł o zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za pomoc prawną udzieloną z urzędu, nieopłaconą nawet w części.

W piśmie z 6 lipca 2018 r. (k. 124-126) powódka odniosła się do stanowiska pozwanego.

Orzeczeniem z 29 sierpnia 2018 r. (k. 132) Sąd postanowił przeprowadzić dowód z przesłuchania pozwanego w drodze pomocy prawnej przed sądem właściwym ze względu na jego miejsce zamieszkania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Przed Sądem Okręgowym w Z. G. toczył się pomiędzy stronami proces o zapłatę. Powodem był pozwany w niniejszej sprawie – J. R..

Wyrokiem z 27 września 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. akt(...) Sąd Okręgowy w Z. G. zasądził od pozwanej (...) S.A. na rzecz powoda J. R. kwotę 3.040,79 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 17 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty. Od tegoż wyroku powód wywiódł apelację. Sąd Apelacyjny w Poznaniu, wyrokiem z 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt I ACa 1406/16, oddalił apelację i zasądził od J. R. na rzecz pozwanej spółki 6.642 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Dowód: kopia wyroku Sądu Okręgowego w Z. G. z 27 września 2016 r., sygn. akt (...) (k. 11); kopia wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt I ACa 1406/16 (k. 12).

Powódka próbowała doręczyć pozwanemu wezwania do zapłaty kwoty zasądzonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego, ten jednak nie odbierał korespondencji.

W dniu 10 lipca 2017 r. powódka skierowała do pozwanego oświadczenie o potrąceniu wierzytelności powstałych na mocy ww. orzeczeń w ten sposób, że potrąciła swoją wierzytelność względem pozwanego, wynikającą z wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, z wierzytelnością pozwanego względem niej, wynikającą z wyroku Sądu Okręgowego w Z. G.. Dodatkowo powódka wskazała, że na dzień sporządzenia pisma suma kwoty głównej i odsetek wynikających z wyroku Sądu I instancji wynosi 6.345,17 zł, zatem po kompensacie pozostaje pozwanemu do zapłaty na rzecz spółki kwota 296,83 zł. Powódka zastrzegła 14-dniowy termin zapłaty.

Powyższe pismo zostało pozwanemu skutecznie doręczone. W odpowiedzi, pismem z 21 lipca 2017 r., pozwany oświadczył, że nie zgadza się na proponowane potrącenie. Wniósł o „niezwłoczne przekazanie mu” kwoty zasądzonej ww. wyrokiem z 27 września 2016 r., wraz z ustawowymi odsetkami. Dodał, że nie zgadza się z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 27 kwietnia 2017 r., gdyż jest dla niego „krzywdzący” i w związku z tym wystąpił z wnioskami o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej. W

ocenie pozwanego wyrok Sądu II instancji nie był prawomocny, wobec czego powódka nie mogła potrącić zasądzonej nim należności.

Dowód: oświadczenie powódki o potrąceniu z 10 lipca 2017 r. (k. 13), pismo pozwanego z 21 lipca 2017 r. (k. 14), zeznania pozwanego złożone w drodze pomocy prawnej przed Sądem Rejonowym w Ż. (...), sygn. akt(...)(e-protokół posiedzenia z 12 czerwca 2019 r., adnotacja od 00:04:55, k. 244, płyta k. 256).

Z wniosku pozwanego prowadzone jest (obecnie zawieszono) względem powódki postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Z. G. K. S. (sygn. akt(...)).

Pozwany ma 64 lata, jest osobą schorowaną. Leczy się psychiatrycznie m.in. na depresję, zanik pamięci i organiczne zaburzenia osobowości (urojeniowe). Orzeczono wobec niego niepełnosprawność w stopniu znacznym.

Utrzymuje się z zasiłku stałego w kwocie 604 zł miesięcznie. Dodatkowo pobiera zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 184,42 zł miesięcznie (począwszy od listopada 2019 r. w kwocie 215,84 zł).

Nie otrzymuje pomocy od rodziny.

Dowód: oświadczenia pozwanego o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (k. 28-29, 37-39, 148-149), kopie dokumentacji medycznej (k. 30, 40-41, 91, 95, 102, 138, 145, 192, 214, 215v-217, 275-277), zaświadczenia (...) o wysokości zasiłku (k. 31, 42, 91v, 95v, 102v), kopia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (k. 139, 146, 193, 215, 278), decyzja (...) o odmowie przyznania zasiłku celowego (k. 140, 147), decyzja (...) o ustaleniu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego (k. 218-219), faktury za zakup leków (k. 220-223), zeznania pozwanego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanego powyżej materiału dowodowego w szczególności w postaci dokumentów urzędowych (orzeczeń sądowych) oraz prywatnych, których autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Sąd uznał je za wiarygodne, albowiem w toku postępowania nie ujawniła się żadna okoliczność, która podważyłaby ich wartość dowodową.

Sąd uznał zasadniczo za wiarygodne zeznania pozwanego, albowiem były one logiczne, konsekwentne spójne, znajdowały też częściowe potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Pozwany potwierdził przede wszystkim, że nie zamierzał zapłacić na rzecz powódki kosztów zasądzonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 27 kwietnia 2017 r, gdyż nie zgadzał się z tym rozstrzygnięciem. Wiarygodne były też jego zeznania w części opisującej jego istniejący od dłuższego czasu stan zdrowia i trudną sytuację finansową.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego stanowi środek prawny przyznany dłużnikowi, zmierzający do zwalczania tytułu wykonawczego w całości, w części albo do jego ograniczenia. Wyrok pozbawiający wykonalności tytuł wykonawczy w całości uniemożliwia prowadzenie jakiegokolwiek egzekucji na podstawie takiego tytułu.

Przepisy o powództwach przeciwegzekucyjnych otwierają drogę procesowi cywilnemu dla dłużnika i osoby trzeciej w celu obrony przed postępowaniem egzekucyjnym w wypadku, gdy postępowanie to narusza ich prawa podmiotowe. Droga ta nie przysługuje, gdy zostało naruszone tylko prawo formalne.

Powódka oparła żądanie powództwa na przepisie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Przepis art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. stanowi zaś, że powództwo opozycyjne może opierać się na tym, iż po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane.

Do zdarzeń w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. należy zaliczyć zjawiska i stany świata zewnętrznego oraz objawy wewnętrznego życia stron, z którymi przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązań albo

które powodują niemożność egzekwowania świadczeń wynikających z tytułu egzekucyjnego (por. E. Wengrek, Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz do części drugiej kodeksu postępowania cywilnego, Tom I, Wydawnictwo Zrzeszenia Prawników Polskich, Warszawa 1994 r., s. 358).

W orzecznictwie do zdarzeń powodujących wygaśnięcie zobowiązania zaliczono m.in.: wykonanie zobowiązania (art. 450 k.c.), świadczenie w miejsce wykonania (datio in solutum – art. 453 k.c.), trwałą i nieprzemijającą niemożliwość świadczenia, będącą skutkiem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 475 k.c.), potrącenie (art. 498 k.c.), odnowienie (art. 506 k.c.), zwolnienie dłużnika z długu przez wierzyciela (art. 508 k.c.), zmianę wierzyciela (art. 509 k.c.), wydanie wyroku na korzyść jednego z dłużników solidarnych w następstwie uwzględnienia zarzutu wspólnego wszystkim dłużnikom solidarnym (art. 375 § 2 k.c.) oraz wejście w życie nowych przepisów prawa, jeżeli nowy przepis stwierdza wygaśnięcie wcześniej ustalonego zobowiązania.

Natomiast do zdarzeń, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane zaliczono: przedawnienie roszczenia (art. 117 k.c.), przemijającą niemożliwość świadczenia, odroczenie spełnienia zobowiązania przez wierzyciela, rozłożenie spłaty świadczenia na raty, prawo zatrzymania rzeczy do chwili zaspokojenia lub zabezpieczenia przysługujących dłużnikowi roszczeń, uprawomocnienie się wyroku w procesie petytoryjnym.

Nie ulegało wątpliwości Sądu, że w niniejszej sprawie powódka wykazała, iż jej oświadczenie z 10 lipca 2017 r. o potrąceniu było skuteczne. Nadto bezsporne było, że pozwany nie zaspokoił roszczenia powódki wynikającego z wyroku Sądu II instancji, prowadził zaś względem niej egzekucję na podstawie przedmiotowego tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Okręgowego w Z. G.z 27 września 2016 r.

Odnosząc się do żądania pozwanego o zastosowanie w niniejszej sprawie przepisu art. 5 k.c. Sąd miał na uwadze, że aktualnie utrwalony jest zarówno w orzecznictwie, jak i doktrynie pogląd, iż art. 5 k.c. nie może stanowić samodzielnej podstawy powództwa (lub jego oddalenia), co oznacza, że bezpośrednio na jego podstawie nie można oprzeć żądań. Podstawę taką stanowią inne przepisy prawne, których przesłanki zostały spełnione w związku z zaistnieniem nadużycia prawa. W przypadku powództwa opozycyjnego podstawą tą jest art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Musiałaby zatem zachodzić sytuacja, w której po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie może być aktualnie egzekwowane. Zobowiązanie nie mogłoby być egzekwowane, ponieważ byłoby to w danym momencie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2002 r., II CKN 943/00, LEX nr 521921).

Nadto co wymaga kategorycznego podkreślenia obowiązkiem pozwanego – jego pełnomocnika z urzędu było przy żądaniu oddalenia powództwa na podstawie art. 5 k.c. powołanie się na konkretne zasady współżycia społecznego przez ich nazwanie i wymienienie, które w tej sprawie powód swym żądaniem pozwu przekroczył czego absolutnie w tej sprawie nie było i co czyni już ten zarzut bezpodstawnym.

Artykuł 5 k.c. jest jednym z przepisów kodeksu cywilnego zawierającym tzw. klauzule generalne, mającym największe z nich wszystkich znaczenie ze względu na najszersze pole zastosowania. Klauzula generalna zasad współżycia społecznego zastąpiła w Kodeksie cywilnym i w innych ustawach z zakresu prawa cywilnego dawne klauzule słuszności, dobrej wiary, porządku publicznego, dobrych obyczajów oraz zwyczajów uczciwego obrotu.

W wyroku z 28 listopada 2001 r., IV CKN 1756/00 (LEX nr 80259), Sąd Najwyższy stwierdził, że treść zasad współżycia społecznego nie jest zdefiniowana. Z uwzględnieniem, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji), należy przyjąć, że odwołanie się do zasad współżycia społecznego oznacza odwołanie się do idei słuszności w prawie i do powszechnie uznawanych wartości w kulturze naszego społeczeństwa. Można przyjąć, że przez zasady współżycia społecznego należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania.

Z art. 5 k.c. nie wynika, aby jego stosowanie było w określonym rodzaju spraw cywilnych wyłączone. Taki wniosek wynika też z faktu, że powyższy przepis, będąc normą ogólną, nie precyzuje, co należy rozumieć przez zasady współżycia społecznego, czy też społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa. Stosowanie art. 5 k.c. może wchodzić

w grę w każdym wypadku, gdy w świetle oceny określonego stanu faktycznego, przy uwzględnieniu treści konkretnej normy prawnej włącznie z jej celem, można mówić o tym, iż korzystanie przez osobę zainteresowaną z przysługującego mu prawa podmiotowego pozostaje w sprzeczności z określonymi w nim zasadami.

Zasady współzycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki rozstrzygnięcia w sytuacjach wyjątkowych, które przepis ten ma na względzie.

Unormowanie art. 5 k.c. przełamuje zasadę, że wszystkie prawa podmiotowe korzystają z ochrony prawnej (wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2009 r., IV CSK 290/09, LEX nr 560607). W związku z tym, art. 5 k.c. może być stosowany tylko jako szczególny wyjątek. Do zastosowania art. 5 k.c. konieczne jest wystąpienie trzech podstawowych przesłanek: istnienie prawa, które zostaje nadużyte, czynienie z niego użytku oraz sprzeczność tego użytku z kryteriami nadużycia prawa.

Na uwagę zasługuje zwłaszcza pierwsza przesłanka, wskazująca na istnienie nadużywanego prawa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nadużycie prawa podmiotowego to też zachowanie rażące i nieakceptowalne (wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 1997 r., II CKN 118/97, OSP 1998/1/3). Zwroty użyte w art. 5 k.c., zdaniem Sądu Najwyższego, w istocie oznaczają odesłanie do zasad słuszności, dobrej wiary w sensie obiektywnym, zasad uczciwości obowiązującej w stosunkach cywilnoprawnych i zasady lojalności wobec partnera. Akcentowano także moralny wymiar zasad współzycia społecznego, podkreślając, że stwierdzenie nadużycia prawa wymaga skonkretyzowania działań, które „pozostają w sprzeczności z normami moralnymi godnymi ochrony i przestrzegania w społeczeństwie”.

Na treść zasad współzycia społecznego składają się, w ocenie Sądu Najwyższego, „akceptowane i godne ochrony reguły rzetelnego postępowania w stosunkach społecznych” (wyrok z 3 lutego 1998 r., I CKN 459/97, LEX nr 78424). Wyżej wskazano, że zasady współzycia społecznego odnoszą się m.in. do zasad uczciwości obowiązującej w stosunkach cywilnoprawnych i zasady lojalności wobec partnera.

W ocenie Sądu, w realiach rozpoznawanej sprawy powódka nie nadużyła przysługującego jej prawa. Niewątpliwie w przedmiotowej sprawie doszło do skutecznego potrącenia wierzytelności przez powódkę – odbyło się to przy tym w interesie pozwanego. Sam jest bowiem zobowiązany względem powódki do zapłaty kwoty 6.642 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Powódka, dokonując oświadczenia o potrąceniu przysługującej jej należności w kwocie 3.040,79 zł (wraz z ustawowymi odsetkami od 17 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty) dążyła tym samym do zmniejszenia kwoty ostatecznie należnej jej od pozwanego.

Mimo wezwań do zapłaty i ww. oświadczenia o potrąceniu pozwany nie zamierzał uiścić należności na rzecz powódki, argumentując to niezgadzaniem się z wyrokiem Sądu II instancji. Jak przy tym wiadomo Sądowi z urzędu, nie wniósł on skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt I ACa 1406/16 – ustanowiony na jego rzecz pełnomocnik z urzędu złożył bowiem opinię o braku podstaw do jej wniesienia.

Na uwagę nie zasługiwały także twierdzenia pozwanego co do tego, że powódka miałaby czynić ze swego prawa użytek, który byłby sprzeczny z zasadami współzycia społecznego, w sytuacji, gdy to on zainicjował proces przed Sądem Okręgowym w Z. G. (sygn. akt(...)) następnie – nie zgadzając się z rozstrzygnięciem tego Sądu – wniósł apelację do Sądu II instancji.

Zły stan zdrowia oraz trudna sytuacja finansowa istniała przy tym po stronie pozwanego już od dawna w toku ww. postępowań sądowych. Nie jest to żadna nowa okoliczność, która zaistniała w niniejszym procesie. Mimo tego pozwany decydował się na kolejne czynności procesowe, wiążące się równocześnie z powstaniem kosztów zastępstwa procesowego powódki. Nie można bowiem uwzględnić zarzutów pozwanego co do tego, że nie powinien on być zobowiązany do zwrotu tych kosztów, skoro był on zwolniony od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Wskazać trzeba, że zgodnie z art. 8 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2005 Nr 167, poz. 1398 ze zm.), zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Żądanie przez pozwanego oddalenia powództwa przeciwegzekucyjnego, a tym samym żądanie dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko powódce, w sytuacji gdy przysługująca jej wierzytelność jest – poprzez stale naliczane odsetki – wyższa niż świadczenie, od którego uchyla się pozwany, uznać trzeba za działanie pozwanego stanowiące naruszenie zasad współżycia społecznego, nie uważane za wykonywanie prawa i nie korzystające z ochrony.

Sąd uznał wobec powyższego, że żądanie powódki jest uzasadnione. Miał bowiem na uwadze, że po powstaniu tytułu wykonawczego – wyroku Sądu II instancji, dłużnik nie spłacił zobowiązania, a mimo skutecznego potrącenia kierował względem powódki egzekucję z przedmiotowego tytułu wykonawczego – wyroku Sądu I instancji.

Trudna sytuacja życiowa pozwanego nie może zmienić oceny, że prawomocne orzeczenia sądowe winny by wykonane. W realiach rozpoznawanej sprawy dalsze prowadzenie postępowania egzekucyjnego względem powódki nie jest zasadne. To postawa pozwanego, który uchylał się od zapłaty na rzecz powódki, spowodowała, że zaczęło narastać jego zadłużenie.

Mając powyższe na uwadze w sytuacji, gdy po powstaniu tytułu egzekucyjnego, nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie powódki wygasło (przez skuteczny zarzut potrącenia), na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy – wyrok Sądu Okręgowego wZ. G.z 27 września 2016 r., wydany w sprawie o sygn. akt (...) zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem z 27 lipca 2017 r. (pkt 1 sentencji wyroku).

W pkt 2 sentencji wyroku Sąd oddalił powództwo wzajemne pozwanego. Nie wykazał on bowiem żadnej z przesłanek zasądzenia zadośćuczynienia (wskazanych w art. 444 i 445 k.c.), i to w kwocie 250.000 zł. Nie dowiódł on w toku niniejszego postępowania, by odniósł jakąkolwiek krzywdę w związku z postępowaniami sądowymi z udziałem powódki. Ani pozwany ani przyznany jemu fachowy pełnomocnik z urzędu nie zaaferowali w tym zakresie jakiegokolwiek inicjatywy dowodowej, a sąd z urzędu nie miał absolutnie podstaw w tej konkretnej sytuacji przeprowadzania dowodów z urzędu co stanowiłoby naruszenie konstytucyjnej zasady równości stron w procesie.

Mimo wyniku niniejszej sprawy, tj. przegrania przez pozwanego procesu w całości, Sąd postanowił nie obciążać go kosztami zastępstwa procesowego powódki. Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił przepis art. 102 k.p.c. Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w tym przepisie. Pozwany jest osobą schorowaną, w tym na tle psychicznym. Jego sytuacja materialna jest nadzwyczaj trudna – utrzymuje się bowiem tylko z niskich zasiłków, mieszka w budynku wymagającym remontu. Wszelkie środki przeznacza na podstawowe potrzeby i leczenie. W tej sytuacji zasądzenie od niego kosztów zastępstwa procesowego na rzecz powódki byłoby niesłuszne w świetle zasad współżycia społecznego. Ponadto, mógł nie być w stanie przewidzieć dążeń powódki do pozbawienia wyroku Sądu I instancji przymiotu wykonalności.

Adwokat reprezentujący pozwanego z urzędu złożył oświadczenie, że jego wynagrodzenie nie zostało zapłacone w całości ani w części. Sąd zasądził zatem na rzecz pełnomocnika pozwanego na podstawie § 8 pkt 7, § 4 pkt 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714) należną kwotę tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu i nakazał wypłacić tę kwotę ze środków Skarbu Państwa – Sądowi Okręgowemu w Poznaniu.

Sędzia Hanna Flisikowska